

PM.2.5

**แผนป้องกันและ
แก้ไขปัญหามลพิษ
ในพื้นที่เกษตรกรรม
ปี 2567/68
จังหวัดปทุมธานี**

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัดปทุมธานี
กลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี

คำนำ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 จังหวัดปทุมธานี เล่มนี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี ในฐานะเลขานุการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหามลพิษด้าน การเกษตร จังหวัดปทุมธานี ได้รวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการบริหารศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหามลพิษด้าน การเกษตร จังหวัดปทุมธานี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับจัดทำแผนป้องกันฯ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการ ดำเนินงาน และเตรียมความพร้อมให้ส่วนราชการ ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม อย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหามลพิษด้านการเกษตร จังหวัดปทุมธานี หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 จังหวัดปทุมธานี จะใช้เป็นกรอบแนวทาง การดำเนินงานและบูรณาการการร่วมกันของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่ เกษตรกรรมในจังหวัดปทุมธานีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล สำหรับการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 จังหวัดปทุมธานีเล่มนี้ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหามลพิษด้านการเกษตร จังหวัดปทุมธานี

มกราคม 2568

<https://shorturl.asia/cwCP1>

สารบัญ

	หน้า
● บทนำ.....	4
1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของจังหวัดปทุมธานี.....	9
2. แผนการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 จังหวัดปทุมธานี	17
ภาคผนวก	
● ภาคผนวก ก หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ 0212/ว 13670 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2567 เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68.....	21
● ภาคผนวก ข คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 525/2567 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2567 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด.....	23
● ภาคผนวก ค คำสั่งจังหวัดปทุมธานี ที่ 15807/2566 ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2566 เรื่อง แต่งตั้งชุดปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวังการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมอำเภอ จังหวัดปทุมธานี.....	25
● ภาคผนวก ง คำสั่งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี ที่ 17198/2567 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2567 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM _{2.5}) จังหวัดปทุมธานี ปี 2567-2568.....	26
● ภาคผนวก จ แบบรายงานผลการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 จังหวัดปทุมธานี.....	29

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ฝุ่นละออง หมอกควัน และไฟป่า ในประเทศไทย มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในช่วงปลายปีต่อเนื่องถึงต้นปี เริ่มจากพื้นที่ภาคกลาง ภาคตะวันตก พื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีแหล่งกำเนิดและกิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่ ไฟป่า การเผาในพื้นที่เกษตร หมอกควัน ชำมแดน การจราจรและขนส่ง โรงงานอุตสาหกรรม ประกอบกับสภาพอุตุนิยมวิทยาของประเทศไทยช่วงต้นปี มีความกดอากาศสูง ทำให้อากาศปิด ลมสงบ ก่อให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในพื้นที่เกินค่ามาตรฐาน ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งด้านสังคม สุขภาพ ตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศ นับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ฝุ่นละออง หมอกควัน และไฟป่า คณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 ได้มีมติเห็นชอบมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี 2568 โดยมีกลไกการดำเนินการประกอบด้วย การรับมือสถานการณ์ไฟป่า การจัดการการเผาในพื้นที่เกษตร การควบคุมฝุ่นละอองในเขตเมือง และการจัดการหมอกควันชามแดน รวมทั้งกำหนดแนวทางการปฏิบัติการและกลไก การบริหารจัดการ มีการวางแผนปฏิบัติทั้งในระดับประเทศ ระดับกลุ่มพื้นที่ (Cluster) และระดับจังหวัดรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสถานการณ์ฝุ่นละออง หมอกควัน และไฟป่า พร้อมกลไกการ บริหารจัดการ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร ได้เห็นความสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ที่เกิดจากการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จึงมีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2567 เห็นชอบมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 เพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม โดยมีมาตรการเชิงสมัครใจ เช่น การขอความร่วมมือและการสร้างแรงจูงใจแบบมีเงื่อนไข และมาตรการเชิงกฎหมาย เช่น การตัดสิทธิความช่วยเหลือขอชดเชยต่าง ๆ จากภาครัฐหากตรวจพบมีการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง การส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดการเผา และการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ในสังคม เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมโดยได้มอบหมายให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดบูรณาการส่วนราชการทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็กเนื่องจากการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรม โดยให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรฯ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- (1) พื้นที่ในเขตชลประทาน ให้สำนักงานชลประทาน / โครงการชลประทานจังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
- (2) พื้นที่นอกเขตชลประทาน ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด และสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
- (3) พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
- (4) พื้นที่ในเขตนิคมสหกรณ์ ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

พร้อมจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 ระดับจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และรายงานผลการดำเนินงานให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรม
- 2.2 เพื่อแปรรูปหรือใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม การแปรรูป หรือการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพื่อสร้างรายได้และความยั่งยืนทางเศรษฐกิจแก่เกษตรกร
- 2.2 เพื่อสร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรถึงผลกระทบของการเผาและสนับสนุนการใช้วิธีการจัดการเศษ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทางเลือกที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ
- 2.3 เพื่อสนับสนุนให้เกิดการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม
- 2.4 เพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมจากการเผาในพื้นที่ เกษตรกรรม

3. เป้าหมาย

- 3.1 ประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้น มีการจัดการอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว ตรงจุด และทันต่อสถานการณ์
- 3.2 สร้างการรับรู้และตระหนักรู้ให้แก่เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม
- 3.3 พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดปทุมธานี ลดการเผาไหม้ลง ร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

4. กรอบแนวคิด

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68 มีกรอบการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) อย่างบูรณาการ ด้วยกรอบแนวคิดการติดตามสถานการณ์ การเฝ้าระวังและป้องปรามล่วงหน้า ผ่านการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและพื้นที่ที่ต้องจัดการเชื้อเพลิง พร้อมทั้งบริหารจัดการการเผาในพื้นที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม พร้อมทั้งวิเคราะห์และแจ้งข้อมูลในพื้นที่และทำความเข้าใจกับเกษตรกร เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลกระทบ และแนวทางแก้ไขปัญหาย่าง ยั่งยืน รวมถึงการกำหนดมาตรการจูงใจโดยการสนับสนุนให้เกษตรกรที่ไม่มีการเผาในพื้นที่ที่ได้รับสิทธิ ประโยชน์และความช่วยเหลือจากภาครัฐ พร้อมทั้งการใช้มาตรการทางกฎหมายเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ควบคู่กับมาตรการทางสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเผาในพื้นที่ เกษตรกรรม ตลอดจนการส่งเสริมการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ภายใต้กลไกการบริหารจัดการทั้งในระดับ กระทรวง ระดับจังหวัดในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

5. ข้อมูลพื้นฐาน

จากข้อมูลสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA ที่มีการติดตามตรวจสอบสถานการณ์การเผาในที่โล่งของประเทศไทยจากดาวเทียม TERRA และ AQUA ระบบ MODIS ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 พฤษภาคม 2567 ปรากฏว่าประเทศไทยพบจุดความร้อน (Hot Spot) ทั้งหมด 16,916 จุด โดยพบมากที่สุด ในพื้นที่ป่านุรักษ์ 5,449 จุด ป่าสงวนแห่งชาติ 4,779 จุด และพื้นที่เกษตร 3,255 จุด ทั้งนี้ภาคที่พบสูงสุด ได้แก่ ภาคเหนือตอนบน 6,600 จุด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4,114 จุด และภาคเหนือตอนล่าง 2,345 จุด

ในส่วนของจังหวัดปทุมธานี ในช่วงปี 2564-2567 พบจุดความร้อน (Hot Spot) จำนวน 54 จุด 47 จุด 65 จุด และ 73 จุด ตามลำดับ โดยในปี 2567 พบ 73 จุด (ลำดับที่ 46 ของประเทศ) และประเภทที่ดินที่พบสูงสุด คือ พื้นที่ชุมชนและอื่น ๆ 32 จุด พื้นที่ริมทางหลวง 24 จุด และพื้นที่เกษตร 14 จุด ซึ่งในส่วนในพื้นที่ เกษตร พบลดลงจากปีที่แล้ว

ตารางที่ 1 จุดความร้อนสะสมในประเทศไทย ปี 2567 จำแนกตามพื้นที่ของหน่วยงาน

พื้นที่ ป่าอนุรักษ์	พื้นที่เขต ส.ป.ก.	พื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ	พื้นที่ ริมทางหลวง	พื้นที่ เกษตร	พื้นที่ชุมชน และอื่น ๆ	รวม (จุด)
5,449	1,864	4,779	223	3,255	1,346	16,916

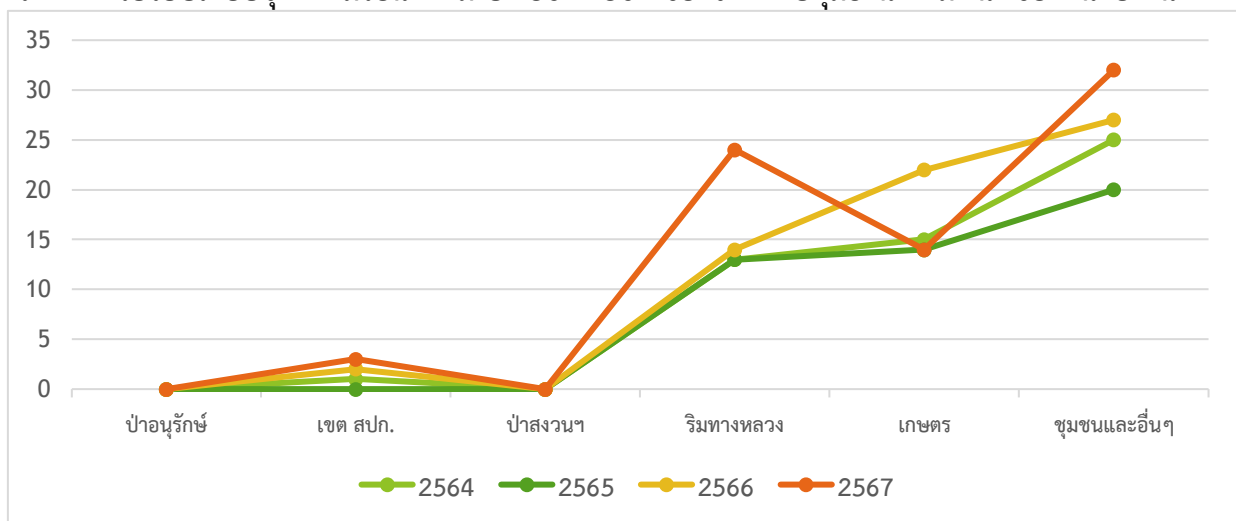
ตารางที่ 2 จุดความร้อนสะสมในประเทศไทย ปี 2567 จำแนกตามรายภาค

ภาค	จังหวัด	จำนวน (จุด)
ภาคเหนือตอนบน	เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์	6,600
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรธานี และอุบลราชธานี	4,114
ภาคเหนือตอนล่าง	ตาก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร อุทัยธานี นครสวรรค์ สุโขทัย พิษณุโลก และพิจิตร	2,345
ภาคตะวันตก	กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี	1,902
ภาคตะวันออก	จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว	956
ภาคกลาง	กรุงเทพมหานคร ชัยนาท นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สมุทรปราการ สระบุรี สิงห์บุรี และอ่างทอง	627
ภาคใต้	กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี	372

ตารางที่ 3 จุดความร้อนสะสม ปี 2564-2567 ของจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามพื้นที่ของหน่วยงาน

ปี พ.ศ.	พื้นที่พบจุดความร้อน (Hot Spot) จำแนกตามประเภทที่ดิน (จุด)						รวม (จุด)
	ป่าอนุรักษ์	เขต สปก.	ป่าสงวนฯ	ริมทางหลวง	เกษตร	ชุมชนและอื่นๆ	
2564	0	1	0	13	15	25	54
2565	0	0	0	13	14	20	47
2566	0	2	0	14	22	27	65
2567	0	3	0	24	14	32	73

กราฟที่ 1 เปรียบเทียบจุดความร้อนสะสม ปี 2564-2567 ของจังหวัดปทุมธานี ตามพื้นที่ของหน่วยงาน

6. มาตรการดำเนินงาน

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดปทุมธานีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/2568 จังหวัดปทุมธานี โดยดำเนินการมาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

- 1.1 การติดตามสถานการณ์และตรวจสอบจุด Hot Spot ในปี 2568
- 1.2 การนำข้อมูลจุด Hot Spot และพื้นที่เผาไหม้ ทาบกับพื้นที่แปลงเกษตรกรที่เผา
- 1.3 การลงพื้นที่ประชาคม ทำความเข้าใจกับเกษตรกร ที่ทำการเผาในพื้นที่ โดยไม่ได้ลงทะเบียน

มาตรการที่ 2 การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

2.1 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าว และข้อมูลเกษตรกรแยกรายจังหวัด และส่งให้จังหวัดและหน่วยที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่

- 2.2 ออกประกาศและแจ้งให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียน
- 2.3 รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่มีความจำเป็นต้องบริหารการเผาและนำลงระบบปฏิบัติการ
- 2.4 เกษตรกรดำเนินการเผาตามการขึ้นทะเบียน โดยมีการจัดการไฟจำเป็นที่มีการควบคุม (มีการขอยแปลง ไม่เผากลางคืน ไม่เผาข้ามคืน)

2.5 จัดชุดปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายปกครอง เฝ้าระวังการเผาในพื้นที่ และกำกับควบคุมการบริหารการเผา

มาตรการที่ 3 การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดการเผา ของหน่วยงานในพื้นที่

- 3.1 โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - 3.1.1 เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)
 - 3.1.2 บริหารจัดการโครงการ
- 3.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
กิจกรรมหลักส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 3.2.1 โลกใบต่อซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน

มาตรการที่ 4 มาตรการ/กิจกรรม/โครงการ อื่น ๆ

4.1 ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ให้เกษตรกร เพื่องดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ทั้งในพื้นที่ และผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

7. กลไกการดำเนินการ

7.1 ระดับกระทรวง

- (1) คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ภาคการเกษตร : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน
- (2) ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายถาวร ทนใจ) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

7.2 ระดับจังหวัด

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด : ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

8. แหล่งงบประมาณ

8.1 งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของหน่วยงาน

8.2 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

9. ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 พฤษภาคม 2568

10. การรายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงาน

10.1 ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด รายงานข้อมูลสถานการณ์และผลการดำเนินงานรายงานต่อผู้อำนวยการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทุก 15 วัน

10.2 ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ติดตามสถานการณ์ ประสานข้อมูลระหว่างศูนย์ติดตามฯ จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปรายงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุก 15 วัน

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของจังหวัดปทุมธานี

1.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปทุมธานี

ภาพแผนที่ และขอบเขตจังหวัดปทุมธานี

1.1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1) ที่ตั้ง

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.30 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,525.856 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 953,600 ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ 27.8 กิโลเมตร

2) อาณาเขต มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัด ได้แก่

ทิศเหนือ	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (อำเภอบางไทร อำเภอบางปะอิน อำเภอวังน้อย) จังหวัดสระบุรี (อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง)
ทิศตะวันออก	จังหวัดนครนายก (อำเภอองครักษ์) จังหวัดฉะเชิงเทรา (อำเภอบางน้ำเปรี้ยว)
ทิศตะวันตก	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (อำเภอลาดบัวหลวง) จังหวัดนครปฐม (อำเภอบางเลน) จังหวัดนนทบุรี (อำเภอไทรน้อย)
ทิศใต้	กรุงเทพมหานคร (เขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง) จังหวัดนนทบุรี (อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง)

1.1.2 สภาพพื้นที่

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดปทุมธานี โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยามีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดในเขตอำเภอเมืองและอำเภอสามโคก ทำให้พื้นที่แยกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(1) ฝั่งตะวันออกหรือฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ อำเภอธัญบุรี อำเภอลำลูกกา อำเภอลองหลวง และอำเภอหนองเสือ และบางส่วนของอำเภอสามโคก

(2) ฝั่งตะวันตกหรือฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ อำเภอลาดหลุมแก้ว กับบางส่วนของอำเภอเมืองปทุมธานี และอำเภอสามโคก ในฤดูฝนระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยประมาณ 50 เซนติเมตร ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งนี้

1.1.3 ลักษณะดิน

พื้นที่จังหวัดส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่ม ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวจัด สภาพดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดจัด มี pH ประมาณ 6 - 4 ซึ่งเป็นลักษณะของดินเปรี้ยว โดยจำแนกได้ ดังนี้

(1) ดินเปรี้ยวน้อย	มีเนื้อที่ 35,964.06 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 5.20
(2) ดินเปรี้ยวปานกลาง	มีเนื้อที่ 426,292.54 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 61.58
(3) ดินเปรี้ยวจัด	เนื้อที่ 229,991.04 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 33.22

1.2 ข้อมูลด้านการเกษตร

1.2.1 พื้นที่และจำนวนประชากรจังหวัดปทุมธานี

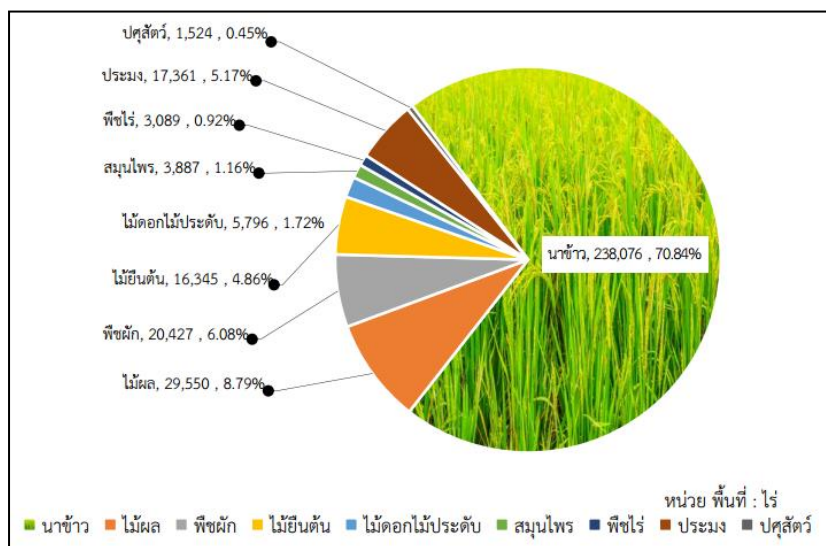
จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ 953,660 ไร่ ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 อำเภอ 60 ตำบล จำนวนประชากร 1,219,199 คน จำนวน 697,467 ครัวเรือน โดยอำเภอลองหลวงมีประชากรมากที่สุด และอำเภอหนองเสือ มีประชากรน้อยที่สุด

ตารางแสดงพื้นที่และจำนวนประชากรจังหวัดปทุมธานี

ที่	อำเภอ	พื้นที่ จังหวัดปทุมธานี (ไร่)	ประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด
			ชาย	หญิง	รวม	
1	เมืองปทุมธานี	75,094	104,192	116,599	220,791	125,197
2	คลองหลวง	186,970	141,659	159,290	300,949	198,467
3	ธัญบุรี	70,078	101,381	115,974	217,355	127,335
4	หนองเสือ	258,520	27,994	28,682	56,676	19,273
5	ลาดหลุมแก้ว	117,575	35,111	37,046	72,157	37,609
6	ลำลูกกา	189,069	138,843	155,364	294,207	162,868
7	สามโคก	59,354	27,566	29,498	57,064	26,718
รวม		953,660	576,746	642,453	1,219,199	697,467

1.2.2 พื้นที่เกษตรกรรมจังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่เกษตรกรรม 336,055.88 ไร่ (37.24% ของพื้นที่ทั้งจังหวัด) ประกอบด้วย พื้นที่ทำการเกษตร ด้านพืช 317,170.88 ไร่ ได้แก่ นาข้าว 238,076.37 ไร่ ไม้ผล 29,550.26 ไร่ พืชผัก 20,426.87 ไร่ ไม้ยืนต้น 16,345.05 ไร่ ไม้ดอกไม้ประดับ 5,795.79 ไร่ สมุนไพร 3,887.08 ไร่ พืชไร่ 3,089.46 ไร่ ด้านประมง 17,361 ไร่ ด้านปศุสัตว์ 1,524 ไร่ พื้นที่ชลประทาน 501,937 ไร่

ภาพแสดงพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดปทุมธานี

1.2.3 พื้นที่เกษตรกรรมและครัวเรือนเกษตรกร

1) **พื้นที่เกษตรกรรม** จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 953,660 ไร่ ปี 2566 มีพื้นที่ เกษตรกรรม 336,055.88 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.24 ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย พื้นที่เกษตรกรรมด้านพืช 317,170.88 ไร่ ด้านปศุสัตว์ 1,527 ไร่ และด้านประมง 17,361 ไร่ โดยอำเภอหนองเสือ มีพื้นที่เกษตรกรรมมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูล ปี 2565 พบว่า พื้นที่เกษตรกรรมด้านพืชลดลง เนื่องจากการพัฒนาเมือง มีความเจริญด้านโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัด ประกอบกับที่ดินมีราคาสูงขึ้นทำให้เกษตรกรที่เคยเป็นเจ้าของที่ดิน เมื่อประสบปัญหาในการทำเกษตรขายที่ดิน รวมทั้งปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมทั้งจากปัจจัยธรรมชาติ และจากกิจกรรมของมนุษย์ และการทำเกษตรมีต้นทุนการผลิตสูง

ตารางแสดงจำนวนพื้นที่เกษตรกรรมจังหวัดปทุมธานี

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่เกษตรกรรม (ไร่)							
			2565				2566			
			รวม	พืช	ปศุสัตว์	ประมง	รวม	พืช	ปศุสัตว์	ประมง
1	เมืองปทุมธานี	75,094	19,722.03	17,512.03	254	1,956	18,874.50	16,278.50	37	2,559
2	คลองหลวง	186,970	44,351.35	41,811.35	539	2,001	44,821.12	42,564.12	523	1,734
3	ธัญบุรี	70,078	8,625.88	8,305.88	74	246	8,762.99	8,504.99	18	240
4	หนองเสือ	258,520	114,254.00	106,302.00	290	7,662	111,699.50	105,524.50	383	5,792
5	ลาดหลุมแก้ว	117,575	64,606.50	62,259.50	403	1,944	57,657.25	56,770.25	337	550
6	ลำลูกกา	186,069	73,046.42	66,095.42	281	6,670	71,095.16	65,959.16	123	5,113
7	สามโคก	59,354	29,683.49	27,938.49	256	1,489	23,145.36	21,669.36	103	1,373
รวมพื้นที่จังหวัด		953,660	354,289.67	330,224.67	2,097	21,968	336,055.88	317,170.88	1,524	17,361

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี ประจำปี 2567

ประกอบด้วย ด้านพืช 23,005 ครัวเรือน ด้านปศุสัตว์ 2,838 ราย และด้านประมง 2,710 ราย โดยอำเภอหนองเสือ มีครัวเรือนเกษตรกรรมมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลกับ ปี 2565 พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรรมด้านพืชเพิ่มขึ้น เนื่องจากการทำการเกษตรด้านพืชอาจเป็นทางเลือกที่ดีในการเพิ่มรายได้ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจสำหรับครัวเรือนเกษตรกร เมื่อมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถขายผลผลิตได้ ขายผลผลิตสร้างรายได้เพิ่ม และ

ภาครัฐมีโครงการหรือมาตรการสนับสนุนเกษตรกรในการปลูกพืช เช่น การอบรมเทคนิคการเพาะปลูก ประกันราคา ผลผลิต ส่งเสริมการปรับปรุงพันธุ์ และสนับสนุนราคาปุ๋ยคนละครั้ง ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ มี ทำการเกษตรด้านพืชมากขึ้น ตารางแสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดปทุมธานี

ที่	อำเภอ	ครัวเรือน	เกษตรกร					
			2565			2566		
			พืช (ครัวเรือน)	ปศุสัตว์ (ราย)	ประมง (ราย)	พืช (ครัวเรือน)	ปศุสัตว์ (ราย)	ประมง (ราย)
1	เมืองปทุมธานี	120,298	1,940	507	436	1,812	233	390
2	คลองหลวง	190,926	2,941	1,372	332	3,036	261	286
3	ธัญบุรี	125,892	596	101	37	846	41	32
4	หนองเสือ	19,273	5,452	1,166	633	7,485	550	459
5	ลาดหลุมแก้ว	35,563	4,625	1,211	699	4,356	825	554
6	ลำลูกกา	158,557	3,383	969	728	3,339	470	523
7	สามโคก	25,837	2,283	887	473	2,131	458	466
	รวมทั้งจังหวัด	667,046	21,220	6,213	3,338	23,005	2,838	2,710

1.2.4 พื้นที่ชลประทานและแหล่งน้ำ

จังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่ชลประทาน 501,937 ไร่ (52.63% ของพื้นที่ทั้งจังหวัด) และพื้นที่นอกเขตชลประทาน 445,812 ไร่ ดังนี้

1) พื้นที่ในเขตชลประทาน อยู่ในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา 3 โครงการ รวม 501,937 ไร่ ประกอบด้วย

(1) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ พื้นที่ชลประทาน 251,885 ไร่ เขตอำเภอคลองหลวง อำเภอหนองเสือและอำเภอธัญบุรี ฝั่งทิศเหนือของคลองรังสิตรับน้ำจากคลองระพีพัฒน์มาทางคลอง 13 และคลองระพีพัฒน์แยกตก อีกส่วนหนึ่งรับน้ำเข้ามาทางคลองเปรมประชากร

(2) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้ พื้นที่ชลประทาน 121,508 ไร่ เขตอำเภอลำลูกกา และอำเภอธัญบุรี ฝั่งทิศใต้ของคลองรังสิตรับน้ำจากคลองรังสิต คลอง 13 และบางส่วนของระบายลงมาจากโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือเข้ามายังคลองรังสิต

(3) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบรรลือ พื้นที่ชลประทาน 128,544 ไร่ เขตอำเภอลาดหลุมแก้ว และบางส่วนของอำเภอเมือง และอำเภอสามโคก รับน้ำจากคลองพระยาบันลือผ่านเข้ามาทางคลองขุดใหม่ คลองลากค้อน และคลองพระอุดมและบางส่วนรับน้ำจากคลองที่เชื่อมต่อโดยตรงกับแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก

2) พื้นที่นอกเขตชลประทาน มีพื้นที่รวม 445,812 ไร่ ประกอบด้วย

(1) พื้นที่นอกเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา คือ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้ง 2 ฝั่ง เขตอำเภอสามโคก และอำเภอเมืองปทุมธานี (บางส่วน) อยู่ในการดูแลรับผิดชอบของโครงการชลประทานปทุมธานี 91,286 ไร่

(2) พื้นที่นอกเขตชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ ในอำเภอเมือง คลองหลวง ธัญบุรี และหนองเสือ รวม 188,460 ไร่

(3) พื้นที่นอกเขตชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้ ในอำเภอเมือง ธัญบุรี และลำลูกกา รวม 102,381 ไร่

(4) พื้นที่นอกเขตชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบรรลือ ในพื้นที่อำเภอเมือง ลาดหลุมแก้ว และสามโคก รวม 63,685 ไร่

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญจังหวัดปทุมธานี คือ แม่น้ำเจ้าพระยา (ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง) ไหลผ่านอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสามโคก ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร นอกจากนี้ ยังมีลำคลองธรรมชาติและคลองชลประทาน จำนวน 161 คลอง ความยาวรวมประมาณ 1,064.721 กิโลเมตร แบ่งเป็น คลองธรรมชาติ 108 คลอง ความยาวรวม 373.636 กิโลเมตร และคลองชลประทาน 53 คลอง ความยาวรวม 691.085 กิโลเมตร

ตารางแสดงจำนวนพื้นที่รับผลประโยชน์ด้านชลประทาน

ที่	โครงการ	จำนวนพื้นที่รับประโยชน์ด้านชลประทาน (ไร่)									
		รวมทั้งจังหวัด		โครงการชลประทานปทุมธานี		โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ		โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้		โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบรรลือ	
		ในเขต ขป.	นอกเขต ขป.	ในเขต ขป.	นอกเขต ขป.	ในเขต ขป.	นอกเขต ขป.	ในเขต ขป.	นอกเขต ขป.	ในเขต ขป.	นอกเขต ขป.
1	เมืองปทุมธานี	16,464	71,983	-	55,002	-	440	-	-	16,464	16,541
2	คลองหลวง	86,822	105,548	-	-	86,822	105,548	-	-	-	-
3	ธัญบุรี	34,805	35,563	-	-	23,533	11,232	11,272	24,331	-	-
4	หนองเสือ	141,530	71,240	-	-	141,530	71,240	-	-	-	-
5	ลาดหลุมแก้ว	89,262	30,958	-	-	-	-	-	-	89,262	30,958
6	ลำลูกกา	110,236	78,050	-	-	-	-	110,236	78,050	-	-
7	สามโคก	22,818	52,470	-	36,284	-	-	-	-	22,818	16,186
รวม		501,937	445,812	-	91,286	251,885	188,460	121,508	102,381	128,544	63,685

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี ประจำปี 2567

1.2.5 เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานี ปี 2566 มีเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 5 อำเภอ (ยกเว้นอำเภอเมืองปทุมธานี และอำเภอลาดหลุมแก้ว) พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดปทุมธานี 57,332 ไร่ (6.01% ของพื้นที่ทั้งจังหวัด)

ตารางแสดงจำนวนพื้นที่และการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดปทุมธานี

ลำดับ	ประเภทที่ดิน	อำเภอ	จำนวน ราย	จำนวน แปลง	เนื้อที่		
					ไร่	งาน	วา
1	ที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ (กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)	รวม	3,581	5,044	39,930	5	246.42
		คลองหลวง	1,011	1,554	9,988	0	41.27
		ธัญบุรี	337	468	2,287	2	73.16
		หนองเสือ	2,222	3,011	27,505	3	45.99
		ลำลูกกา	11	11	149	0	86.00
2	ที่ดินพระราชทาน	รวม	1,085	1,437	14,022	2	74.60
		คลองหลวง	252	364	3,066	0	36.70
		หนองเสือ	833	1,073	10,956	2	37.90
3	ที่บริจาค	รวม	7	12	105	5	38.00
		ธัญบุรี	7	9	99	3	9.00
		หนองเสือ	-	1	-	2	-
		สามโคก	-	2	6	0	29.00
4	ที่ราชพัสดุ	รวม	488	557	3,276	2	189.90
		คลองหลวง	73	114	951	0	98.00
		หนองเสือ	415	443	2,325	2	91.90
รวม 4 ประเภท			5,161	7,050	57,332	14	48.92

1.2.6 ชุดดินและพื้นที่ศักยภาพการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดปทุมธานี

ตารางแสดงชุดดิน ลักษณะของดิน ปัญหาในการใช้ประโยชน์

กลุ่มชุดดินและลักษณะดิน	ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ของดิน
1) กลุ่มชุดดินที่ 2 เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนเป็นสีเทาหรือเทาแก่ ดินล่างสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลและสีเหลืองหรือสีแดง ถ้าเกิดบริเวณชายฝั่งทะเล หรือที่ราบลุ่มภาคกลาง พบจุดประสีเหลืองของสารจาโรไซต์ ในระดับความลึกประมาณ 100 – 150 เซนติเมตร จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด มีค่า pH 4.5 - 5.0 ปัจจุบันบริเวณนี้ใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผลบางชนิด ถ้ามีการจัดการที่ดีดินนี้จะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง	ดินเป็นกรดจัด
2) กลุ่มชุดดินที่ 3 มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำ ดินล่างมีสีเทาหรือสีน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลหรือสีแดง บางแห่งพบผลึกยิปซัมและเปลือกหอยในดินชั้นล่างเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดแก่ถึงด่างปานกลาง มีค่า pH 5.5 - 8.0 ปัจจุบันบริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนาหรือยกร่องปลูกพืชผักและไม้ผล	ดินกลุ่มนี้ไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมาก ๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมในฤดูฝน
3) กลุ่มชุดดินที่ 10 มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนเป็นสีเทาหรือสีดำ ดินล่างสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือแดง และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสาร จาโรไซต์ ภายในระดับความลึก 100 เซนติเมตรจากผิวดินเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื่องจากเป็นกรดจัดมากมีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า 4.5 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งมีการยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนปาล์ม	ดินเป็นกรดจัดมากมักขาดแร่ธาตุอาหารพืชพวกไนโตรเจนและฟอสฟอรัส ในขณะเดียวกันจะมีสารละลายพวกอลูมิเนียมและเหล็กเป็นปริมาณมากจนเป็นพิษต่อพืชที่ปลูก ดังนั้น ดินกลุ่มนี้จึงจัดเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือกรดกำมะถัน และถ้าไม่ใช้ปูนเพื่อแก้ไขความเป็นกรดของดินพืชที่ปลูกมักไม่ค่อยได้ผล
4) กลุ่มชุดดินที่ 11 มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงปะปนอยู่เป็นจำนวนมาก ในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซต์ในระดับความลึก 50 - 100 เซนติเมตร จากผิวดิน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากดินมีปฏิกริยาเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.0 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกพืชผัก ไม้ผล และสนปาล์ม ถ้าดินกลุ่มนี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ปุ๋ยและปูนในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำหรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ พืชที่ปลูกจะให้ผลผลิตดีขึ้น	ดินเป็นกรดจัด อาจขาดแร่ธาตุอาหารพืชพวกไนโตรเจนและฟอสฟอรัส หรืออาจมีสารละลายพวกอะลูมิเนียมและเหล็กมากเกินไปจนเป็นพิษต่อพืช จัดได้ว่าเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือกรดกำมะถัน

1.2.7 สินค้าเศรษฐกิจการเกษตรที่สำคัญ

1) ด้านพืช พิจารณาจากมูลค่าการผลิตสูงสุด ดังนี้

ตารางแสดงสินค้าเศรษฐกิจการเกษตรที่สำคัญด้านพืช

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูกรวม (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าการผลิต (ล้านบาท)
1	ข้าวนาปี*	11,389	238,076.37	191,413.40	804.00	10.64	2,036.64
2	กล้วยหอมทอง	622	9,191.05	36,267.88	3,946.00	22.02	798.62
3	กล้วยน้ำว้า	1,596	6,743.93	26,132.73	3,875.00	16.65	435.11
4	ตะไคร้*	798	8,617.69	9,763.84	1,133.00	16.38	159.93
5	ปาล์มน้ำมัน	468	9,725.74	27,815.62	2,860.00	5.07	141.03
6	ทุเรียน*	315	3,454.27	4,221.12	1,222.00	16.3	68.80
7	เคยหอม	120	472.56	3,205.37	6,783.00	10.15	32.53

หมายเหตุ* : 1. ผลผลิตเฉลี่ยของข้าว ทุเรียน ตะไคร้ คำนวณจากทุกรอบการเพาะปลูกทั้งหมด
2. ทุเรียน พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิต หน่วยเป็นตารางเมตร/1,000 มูลค่าการผลิตหน่วยเป็น บาท/ตรม.
3. พื้นที่เพาะปลูกกรณีคำนวณรอบการปลูกเฉพาะครั้งที่ 1 (ไม่นับซ้ำ) ข้าว 238,076.37 ไร่ ทุเรียน 3,454.27 ไร่ ตะไคร้ 798 ไร่

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี ประจำปี 2567

2) ด้านประมง พิจารณาจากมูลค่าการผลิตสูงสุด ดังนี้

ตารางแสดงสินค้าเศรษฐกิจการเกษตรที่สำคัญด้านประมง

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่เลี้ยงรวม (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าการผลิต (ล้านบาท)
1	ปลาดุก	478	3,254	10,495	3,226	35	367
2	ปลานิล	1,067	7,471	9,196	1,231	30	276
3	กุ้งขาว	66	1,545	758	491	125	94

3) ด้านปศุสัตว์ พิจารณาจากมูลค่าการผลิตสูงสุด ดังนี้

ตารางแสดงสินค้าเศรษฐกิจการเกษตรที่สำคัญด้านปศุสัตว์

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ผลผลิตรวม (ฟอง,ตัว)	ผลผลิตเฉลี่ย (ฟอง,กก./ตัว)	ราคาเฉลี่ย (บาท/ฟอง,กก.)	มูลค่าการผลิต (ล้านบาท)
1	ไข่ไก่ (ฟอง)	1,687	175,728	292	3.4	174.46
2	ไข่เป็ด (ฟอง)	514	174,673	190	4.2	139.39
3	โค	273	4,752	300	78	111.20
4	กระบือ	66	770	300	93	21.48
5	ไก่เนื้อ	62	205,960	2	45	18.54
6	แพะ	114	3,158	60	85	16.11
7	เป็ดเนื้อ	107	41,704	2	77	6.42
8	แกะ	15	343	60	85	1.75

หมายเหตุ : นับซ้ำเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกร 1 ราย เลี้ยงสัตว์ได้หลายชนิด

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี ประจำปี 2567

2. แผนการปฏิบัติงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคารเถาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2566/67 จังหวัดปทุมธานี

มาตรการ/กิจกรรม	จำนวนเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	ช่วงระยะเวลา ดำเนินการ	หน่วยงาน ดำเนินการ
1. การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม					
1.1 การติดตามสถานการณ์และตรวจสอบจุด Hotspot ในปี 2568					
1) พื้นที่เกษตรทั่วไป	7 อ.	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	กจ.ปท.
2) พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	12 ครั้ง	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	สปก.ปท.
1.2 การนำข้อมูลจุด Hotspot และพื้นที่เผาไหม้ ทาบกับพื้นที่แปลงเกษตรกรที่เผา					
1) พื้นที่เกษตรทั่วไป	11,389/201,279 ราย/ไร่	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	กจ.ปท.
2) พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	12 ราย	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	สปก.ปท.
1.3 การลงพื้นที่ประชุมทำความเข้าใจกับเกษตรกร ที่ทำการเผาในพื้นที่ โดยไม่ได้ลงทะเบียน					
2. การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และป้องปรามการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม					
2.1 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าว และข้อมูลเกษตรกรแยกรายจังหวัด และส่งให้จังหวัดและหน่วยที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่					
1) พื้นที่เกษตรทั่วไป	7 อำเภอ	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	กจ.ปท.
2) พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	7 อำเภอ	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	กจ.ปท.
2.2 ออกประกาศและแจ้งให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียน					
2.3 รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่มีความจำเป็นต้องบริหารการเผาและนำลงระบบปฏิบัติการ					
2.4 เกษตรกรดำเนินการเผาตามการขึ้นทะเบียน โดยมีการจัดการไฟจำเป็นที่มีการควบคุม (มีการขอแปลง ไม่เผากลางคืน ไม่เผาข้ามคืน)					
2.5 จัดชุดปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายปกครอง เฝ้าระวังการเผาในพื้นที่ และกำกับควบคุมการบริหารการเผา					
1) พื้นที่เกษตรทั่วไป	7 อำเภอ	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	กจ.ปท.
2) พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	7 อำเภอ	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	สปก.ปท.
3. การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ปลอดภัยของหน่วยงานในพื้นที่					
3.1 โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					
1) เวทีณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)	125 ราย	อ.ลำลูกกา	65,000	ก.พ. 68	กจ.ปท.
2) บริหารจัดการโครงการ					
2.1) ติดตาม นิเทศ สรุป ประเมินผล และจัดทำรายงาน	7 อำเภอ	7 อำเภอ	3,800	ม.ค. - พ.ค. 68	กจ.ปท.
2.2) ค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่สร้างการรับรู้ป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรของชุดปฏิบัติการ ระดับอำเภอ	7 อำเภอ	7 อำเภอ	5,200	ม.ค. - พ.ค. 68	กจ.ปท.

มาตรการ/กิจกรรม	จำนวนเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานดำเนินการ
3.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร					
กิจกรรมหลักส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร					
- ไกล่กลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในดิน	100 ไร่	4 อำเภอ (ลาดหลุมแก้ว คลองหลวง ลำลูกกา สามโคก)	38,000	ต.ค. 67-ก.ย. 68	พด.ปท.
4. มาตรการ/กิจกรรม/โครงการ อื่นๆ					
4.1 ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ให้เกษตรกร เพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ทั้งในพื้นที่ และผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ					
4.1.1 ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว	400/8,000 ราย/ไร่	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	ศวช.ปท.
4.1.2 ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ให้เกษตรกร เพื่อลดการเผาในพื้นที่ชลประทาน	50 ครั้ง	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	ชป.ปท. คบ.รณ. คบ.รต.
4.1.3 ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้กับเกษตรกร เพื่อลดการเผาในพื้นที่ สปก.	5 ครั้ง	4 อำเภอ (คลองหลวง ัญบุรี หนองเสือ ลำลูกกา)		ม.ค. - พ.ค. 68	สปก.
4.1.4 ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ งดการเผาให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ที่อยู่ใกล้พื้นที่เกษตรกรรม	70 ครั้ง	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	ปศ.ปท.
4.1.5 ประชาสัมพันธ์ลดการเผาผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์	80 ครั้ง	7 อำเภอ		ม.ค. - พ.ค. 68	กษ.ปท. ชป.ปท. คบ.รณ.
4.1.6 ติดตั้งป้าย ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ ลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม	13 จุด	4 อำเภอ (ัญบุรี คลองหลวง ลำลูกกา หนองเสือ)		ม.ค. - พ.ค. 68	คบ.รต. คบ.รณ.

หมายเหตุ

กษ.ปท. : สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี
 กจ.ปท. : สนง.เกษตรจังหวัดปทุมธานี
 ปม.ปท. : สนง.ประมงจังหวัดปทุมธานี
 ปศ.ปท. : สนง.ปศุสัตว์จังหวัดปทุมธานี
 สปก.ปท. : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปทุมธานี

ศวช.ปท. : ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี
 ชป.ปท. : โครงการชลประทานปทุมธานี
 พด.ปท. : สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี
 คบ.รณ. : โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ
 คบ.รต. : โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้

ภาคผนวก

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๒๑๒/ ๑ วรพ ๗๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗/๖๘

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗/๖๘
๒. แบบรายงานผลการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗/๖๘

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗/๖๘ เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ให้กับส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ

ในการนี้ เพื่อให้มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗/๖๘ เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ในพื้นที่เกษตรกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์ จึงเห็นควรให้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนภายใต้มาตรการดังกล่าว รายละเอียดดังนี้

๑. มอบหมายให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหามลพิษด้านการเกษตรจังหวัด บูรณาการร่วมกับส่วนราชการทั้งภายในและภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก เนื่องจากการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรม พร้อมจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรมระดับจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร ตลอดจนแผนเผชิญเหตุกรณีเกิดสถานการณ์ในพื้นที่ รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ โดยกำหนดหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ในการประสานงานและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ พื้นที่ในเขตชลประทาน ให้สำนักงานชลประทาน และโครงการชลประทานจังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

๑.๒ พื้นที่นอกเขตชลประทาน ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด และสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด เป็นหน่วยงานหลัก

๑.๓ พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

๑.๔ พื้นที่ในเขตนิคมสหกรณ์ ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

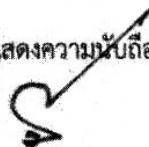
๒. มอบหมาย ...

๒. มอบหมายให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญห
การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗/๖๘ และรายงานผลการปฏิบัติงาน ให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ โดยให้รายงานผลการดำเนินงานมายังกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ ทุก ๑๕ วัน เริ่มรายงานวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๖ ผ่านทาง E-Mail : droughtcenter@gmail.com

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม
ปี ๒๕๖๗/๖๘ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงขอส่งมาตรการป้องกันและแก้ไข
ปัญหการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗/๖๘ และแบบรายงานผลการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไข
ปัญหการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๗/๖๘ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๒) เพื่อให้ท่านพิจารณาใช้กำกับ ดูแล
และติดตามการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม และขอได้โปรดมอบหมาย
เกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดส่งรายงานตามแบบรายงานผลการปฏิบัติงาน ให้กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ภายในระยะเวลาที่กำหนด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร อินสกุล)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
โทรศัพท์/โทรสาร. ๐-๒๒๘๑-๙๙๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย

<https://s.moac.go.th/ygG3a>

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๕๖๕/๒๕๖๓

เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด

ตามที่ได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๗๙๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด ไว้แล้ว นั้น

เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการเฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสถานการณ์ แจ้งเตือน และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงยกเลิคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๗๙๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และจัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัด ขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เขตตรวจราชการที่รับผิดชอบ ผู้อำนวยการศูนย์
๒. เกษตรและสหกรณ์จังหวัด รองผู้อำนวยการศูนย์
๓. เกษตรจังหวัด กรรมการ
๔. ประมงจังหวัด กรรมการ
๕. ปศุสัตว์จังหวัด กรรมการ
๖. สหกรณ์จังหวัด กรรมการ
๗. ปฎิรูปที่ดินจังหวัด กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการโครงการชลประทาน กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และ/หรือ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าว กรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต และ/หรือ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยสาขาหรือจังหวัด กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด กรรมการ
๑๗. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด กรรมการ

๑๙. ผู้อำนวยการ...

๑๙. ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตรจังหวัด	กรรมการ
๒๐. หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	กรรมการ
และเลขานุการศูนย์

หน้าที่และอำนาจ

๑. จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรระดับจังหวัด และพิจารณา
ทบทวนแผนให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา
 ๒. ติดตามสถานการณ์เพื่อประเมินผลกระทบด้านการเกษตร รวมทั้งแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรทราบ
ได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์
 ๓. รายงานการดำเนินงานของศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรระดับจังหวัด
สถานการณ์ ข้อมูลความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการช่วยเหลือ
เกษตรกรให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ
 ๔. ติดตาม แก้ไขปัญหา และเร่งรัดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรของ
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด ให้เกิดความรวดเร็ว ถูกต้อง และ
เหมาะสมต่อสถานการณ์
 ๕. ประสานกับหน่วยงานอื่นหรือคณะกรรมการอื่น ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ
 ๖. แต่งตั้งคณะทำงานหรือมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร
 ๗. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายประยูร อินสกุล)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำสั่งจังหวัดชุมพร

ที่ ๑๕๘๐๗ / ๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งชุดปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวังการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมอำเภอ จังหวัดชุมพร

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ภาคการเกษตร ได้เห็นชอบแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๖/๖๗ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ในพื้นที่เกษตรกรรมเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ตรงจุด และทันต่อสถานการณ์ สามารถลดจุดความร้อน (Hot spot) ในพื้นที่เกษตรกรรมได้เป็นไปตามเป้าหมาย

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) ที่เกิดจากการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดชุมพร เป็นไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์ จังหวัดชุมพร จึงแต่งตั้งชุดปฏิบัติการเพื่อเฝ้าระวังการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมอำเภอ จังหวัดชุมพร โดยมีองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. เกษตรอำเภอ	หัวหน้าชุดปฏิบัติการ
๒. ประมงอำเภอ	ชุดปฏิบัติการ
๓. ปศุสัตว์อำเภอ	ชุดปฏิบัติการ
๔. ผู้แทนโครงการชลประทานชุมพร	ชุดปฏิบัติการ
๕. ผู้แทนสถานีพัฒนาที่ดินชุมพร	ชุดปฏิบัติการ
๖. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพร	ชุดปฏิบัติการ
๗. ผู้แทนสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร	ชุดปฏิบัติการ
๘. ผู้แทนสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร	ชุดปฏิบัติการ
๙. ผู้แทนสำนักงานเกษตรอำเภอ	เลขานุการชุดปฏิบัติการ

อำนาจหน้าที่

๑. ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อเฝ้าระวังการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม
๒. เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์จุดความร้อน (Hot spot) ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ที่เกิดเหตุ
๓. สรุปผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง รายงานผลการดำเนินงานให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร จังหวัดชุมพร ทุกวัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายภาสกร บุญญลักษม์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร

คำสั่งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี

ที่ ๑๓๖๔ / ๒๕๖๗

เรื่อง จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) จังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘

ด้วยกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีหนังสือ ค่วนที่สอ.ที่ มท (บกปภ) ๐๖๒๔/ว ๓๗ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ แจ้งว่าด้วยในช่วงฤดูหนาวจนถึงฤดูร้อนของทุกปี ประเทศไทยจะเกิดสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) มีค่าเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ โดยสถานการณ์ดังกล่าวมีสาเหตุการเกิดทั้งโดยธรรมชาติ และจากกิจกรรมของมนุษย์ อาทิ การคมนาคมขนส่ง การเผาในที่โล่ง การเกิดไฟฟ้า กระบวนการทางอุตสาหกรรม การก่อสร้าง และหมอกควันข้ามแดน ประกอบกับสภาพทาง อุตุณิยมวิทยา รวมทั้งสภาพภูมิประเทศในบางพื้นที่ของประเทศ โดยเฉพาะในช่วงที่ลมสงบ ส่งผลให้ระดับ เพดานการลอยตัวของอากาศต่ำลง การระบายอากาศไม่ดี จึงทำให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในบรรยากาศ เพิ่มสูงขึ้นในบางช่วงเวลาในหลายพื้นที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพของประชาชน คุณภาพสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศของการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จึงให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และแผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ร่วมกับกฎหมายและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการ

เพื่อให้การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) จังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ และอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑ และ มาตรา ๒๒ จึงจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) จังหวัดปทุมธานี ณ ห้องประชุมราชสีห์บัวหลวง ชั้น ๓ ศาลากลางจังหวัดปทุมธานี และแต่งตั้งคณะกรรมการและ คณะทำงานฯ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. คณะกรรมการศูนย์บัญชาการฯ ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี	ประธานกรรมการ
๑.๒ รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี (กำกับดูแลงานด้านความมั่นคง)	รองประธานกรรมการ
๑.๓ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี	รองประธานกรรมการ
๑.๔ ปลัดจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๕ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๖ รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดปทุมธานี (ท)	กรรมการ

/๑.๗ ผู้อำนวยการ...

๑.๗ ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ๑ ปทุมธานี	กรรมการ
๑.๘ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๙ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๐ ขนส่งจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๑ อุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๒ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๓ ท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๔ ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๖	กรรมการ
๑.๑๕ ศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๖ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๗ เกษตรจังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๘ ประชาสัมพันธ์จังหวัดปทุมธานี	กรรมการ
๑.๑๙ ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงปทุมธานี	กรรมการ
๑.๒๐ ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทปทุมธานี	กรรมการ
๑.๒๑ นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๑.๒๒ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี	กรรมการและ เลขานุการ
๑.๒๓ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี	กรรมการและ เลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) จังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘
- อำนาจการ มอบหมาย เร่งรัด กำกับดูแล ตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) จังหวัดปทุมธานี ปี ๒๕๖๗ – ๒๕๖๘ ของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ตามมาตรการด้านต่าง ๆ
- แต่งตั้งคณะกรรมการฯ เพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร
- ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. คณะทำงานติดตามสถานการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ประกอบด้วย

๒.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี (กำกับดูแลงานด้านความมั่นคง)	หัวหน้าคณะทำงาน
๒.๒ ท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี	คณะทำงาน
๒.๓ ผู้อำนวยการศูนย์นิคมวิทยาปทุมธานี	คณะทำงาน
๒.๔ ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๖	คณะทำงาน
๒.๕ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี	คณะทำงาน
๒.๖ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี	คณะทำงาน
๒.๗ นายอำเภอ ทุกอำเภอ	คณะทำงาน
๒.๘ หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	คณะทำงาน
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปทุมธานี	และเลขานุการ
๒.๙ ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม	คณะทำงาน
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี	และเลขานุการ

/อำนาจ...

อำนาจหน้าที่

๑) ดำเนินการติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ที่ศทางลม การเกิดจุดความร้อน (Hotspot) ที่ก่อให้เกิดปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ขนาดเล็ก ($PM_{2.5}$) ในพื้นที่ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก ($PM_{2.5}$) การป้องกันและลดผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว

๒) ตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ให้คณะกรรมการทราบ

๓) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายสมคิด จันทมฤก)
ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี
ผู้อำนวยการจังหวัด

ภาคผนวก จ

แบบรายงานผลการปฏิบัติงาน
การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2567/68
รายงาน ณ วันที่
จังหวัด ปทุมธานี

ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 15 เดือน ป่าจันเดือน

มาตรการ/กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ	ผลดำเนินงานปัจจุบัน	หน่วย	ผลงานรวม	หน่วย
1. การเฝ้าระวัง สร้างการรับรู้ และป้องกันมลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม					
1.1 การติดตามสถานการณ์และตรวจเช็กจุด Hotspot ในปี 2568		ครึ่ง		ครึ่ง	
1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		ครึ่ง		ครึ่ง	
2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		ครึ่ง		ครึ่ง	
1.2 การนำข้อมูลจุด Hotspot และพื้นที่เสี่ยง พบกับพื้นที่แปลงเกษตรที่เฝ้า		รวม		รวม	
1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม		รวม	
2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม		รวม	
1.3 การสนับสนุนเกษตรกร ที่มีความเข้าใจกับเกษตรกร ที่ทำการภายในพื้นที่ใดไม่ได้ละเว้น		รวม		รวม	
1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม		รวม	
2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม		รวม	
2. การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และป้องกันมลพิษในพื้นที่เกษตรกรรม					
2.1 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และข้อมูลเกษตรกรนอกเขตจังหวัด และส่งให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1) ข้าว		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3) อ้อยโรงงาน		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.2 อยุ่กับเกษตรกรแจ้งให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียน		ครึ่ง		ครึ่ง	
2.3 รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่มีความจำเป็นต่อการจัดการและนำข้อมูลไปปฏิบัติ		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1) ข้าว		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3) อ้อยโรงงาน		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.4 เกษตรกรดำเนินการลดการใช้น้ำในแปลง และมีการจัดการน้ำในพื้นที่การควบคุมน้ำ (มีการขอรับงบ ไม่สามารถขึ้น ไม่สามารถขึ้น)		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1) ข้าว		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
1.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3) อ้อยโรงงาน		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3.1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
3.2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		รวม/ไร่		รวม/ไร่	
2.5 จัดชุดปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายปกครอง เฝ้าระวังการเผาในที่โล่ง และกำกับควบคุมการ		ครึ่ง		ครึ่ง	
บริหารการเผา		ครึ่ง		ครึ่ง	
1) พื้นที่เกษตรทั่วไป		ครึ่ง		ครึ่ง	
2) พื้นที่เกษตรปฏิกิริยา		ครึ่ง		ครึ่ง	
3. การดำเนิน สนับสนุนการลดการเผาในที่โล่งของเกษตรกรในพื้นที่					
4. มาตรการ/กิจกรรม/โครงการอื่นๆ					
5. ปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงาน					
6. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน					

ลงชื่อ.....
ตำแหน่ง.....

ลดเผา เบาฝุ่น ช่วยเรา ช่วยโลก

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี

ศาลากลางจังหวัดปทุมธานี ชั้น 4

ถ.ปทุมธานีเฉลิมพระเกียรติ ต.บางปรอก อ.เมืองปทุมธานี จ.ปทุมธานี 12000

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2593-4351 0-2593-3517